

V.7 Umění a kultura

V.7.1 Hudební výchova

V.7.1.II 2. stupeň

V.7.1. II. 1 Charakteristika předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Hudební výchova podněcuje fantazii a dává prostor k tvořivosti, seberealizaci. Hudební činnosti jsou i účinnou metodou při osvojování sociálních dovedností – spolupráce, zodpovědnosti, vytrvalosti, trpělivosti. Hudební umění vede k rozvoji estetického vnímání, k vnímání krásna, k přijímání pozitivních životních hodnot. Hudební aktivity jsou přirozenou prevencí sociálně patologických jevů. Kultivují vzájemné vztahy i fyzický kontakt mezi dětmi. Podporují vytváření pozitivní atmosféry ve třídě. Hudební výchova pomáhá překonávat stud a ukazuje, že existuje i něco jiného než popkultura. Hudba je klíčem k mnohému a pokud se žáci naučí naslouchat hudbě, budou pak i více naslouchat sami sobě.

Výuka předmětu probíhá v každém ročníku v jednododinové týdenní dotaci. Je do ní integrováno průřezové téma Multikulturní výchova (kulturní diference, etnický původ), Osobnostní a sociální výchova (komunikace, kreativita, sebepoznání a sebepojetí).

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím hudebních aktivit zprostředkováváme nejen racionální, ale i umělecké osvojování světa - zpěv, poslech, tanec, rytmizace hrou na tělo nebo pomocí jednoduchých nástrojů, improvizace a dokončování melodie.

V osmém a devátém ročníku nabízíme jednotlivcům i skupinám dlouhodobé ročníkové projekty, domluvenou formou možnost prezentace vlastního hudebního vkusu.

V tvůrčích činnostech nabízíme žákům prostor k zúročení osobních zkušeností, podporujeme a oceňujeme individuální přístup, originalitu a tvořivost.

Vytváříme předpoklady a pomáháme při zapojování se do uměleckého procesu v roli interpreta, v případě osobních dispozic a zájmu i jako tvůrce.

ŠVP pro ZV Klíč k dalšímu vzdělávání i k životu

*Oddíl V. Učební osnovy, kapitola V.7.1 Hudební výchova, část V.7.1. II - 2. stupeň
Základní škola Františka kardinála Tomáška Studénka, příspěvková organizace*

Při práci s texty i při tvořivých činnostech, např. tvorba doprovodu, návrh videoklipu, pozvánky na koncert nebo vizitky skladatele, skupiny apod., umožňujeme práci ve skupinách. Využíváme metody RWCT, zajišťujeme přístup ke zdrojům informací, při seznamování s novými pojmy uvádíme příklady formou názorných ukázek.

Při výuce vhodně využíváme digitální učební materiály a aplikační programy, podporujeme žáky k jejich využívání.

Vnásíme do výuky aktuální dění a trendy v oblasti digitálních technologií, adekvátně reagujeme na nově vzniklé situace.

Věnujeme se poznávání zákonitostí umělecké tvorby, přistupujeme k dílu jako k autorově poselství a vyjádření jeho vnitřního světa, pomáháme žákům orientovat se v široké škále hudebních směrů a stylů.

Umožňujeme jim vytváření soudů a preferencí o hudbě podpořené argumenty na základě získaných poznatků a prostřednictvím hodnocení rozdílnosti přístupu k hudbě a hudební tvorbě. Tolerujeme vnímání hudby jako způsob prezentace vlastních pocitů a názorů, odstraňujeme tak postupně jednostrannou hudební orientaci, zbavujeme žáky trémy, zároveň dodáváme jistotu a podporujeme odvahu mít odlišný názor než většina.

Při hodnocení vycházíme ze společně stanovených kritérií.

Aplikací pěveckých i mluvních dovedností a návyků podporujeme zkvalitnění slovního projevu v běžném životě (dýchání, výslovnost, větná melodie).

Navštěvujeme divadelní představení, jejichž nedílnou součástí je hudební stránka, připravujeme se na ně a spojujeme tak hudbu s kulturním společenským chováním a hygienou. Seznamujeme žáky s kulturním děním v regionu, podporujeme účast na akcích, jejichž součástí je hudební vystoupení. Zadáváme vypracování recenze založené na stanovených kritériích, soustředíme se na vnímání všech hudebních složek, snažíme se o ovlivnění kvality výběru.

V.7.1.II 2 Spojení oborových a životních dovedností

Výstupy za jednotlivá období

A. Žák 9. ročníku v Hudební výchově v **komunikaci**

♪ Vyjadřuje výstižně své myšlenky, které v něm vyvolal umělecký zážitek.

♪ Respektuje rozdílný vkus ostatních.

ŠVP pro ZV Klíč k dalšímu vzdělávání i k životu

*Oddíl V. Učební osnovy, kapitola V.7.1 Hudební výchova, část V.7.1. II - 2. stupeň
Základní škola Františka kardinála Tomáška Studénka, příspěvková organizace*

♪ Hledá odpovědi na otázky z oblastí, kterým neporozuměl.

♪ Své názory a hodnocení opírá o argumenty.

B. Žák 9. ročníku v Hudební výchově v **řešení problému**

♪ Pojmenuje problém vyplývající ze svého vnímání umění a navrhuje způsob řešení.

♪ Hodnotí své prožitky a za své postoje přijímá zodpovědnost.

C. Žák 9. ročníku v Hudební výchově v **pracovních dovednostech**

♪ Vědomě uplatňuje pravidla společenského chování i hygieny.

♪ Na základě svých dispozic tvoří jednoduchý rytmický doprovod pomocí Orffových nástrojů, vlastního těla, případně hrou na nástroj či Boomwhackers.

D. Žák 9. ročníku v Hudební výchově v **učení se**

♪ Využívá a předává získané poznatky z různých oblastí umění.

♪ Orientuje se v estetických a uměleckých hodnotách.

♪ Na základě poznatků o hudbě k ní vyjadřuje vlastní postoj.

E. Žák 9. ročníku v Hudební výchově v **sociálně personálních dovednostech**

♪ Podílí se na rozdělování úkolů.

♪ Aktivně se podílí na práci skupiny s cílem dosáhnout co nejlepšího výsledku.

♪ Na základě svých osobních dispozic a zájmů kultivuje, zkvalitňuje a obohacuje vlastní život, využívá získané poznatky o kladném působení umění pro svou osobu.

♪ Zkoumá vliv jednotlivých hudebních stránek na lidský organismus i psychiku, zažívá naladění na společnou notu, využívá hudbu k relaxaci.

F. Žák 9. ročníku v Hudební výchově v **občanských dovednostech**

ŠVP pro ZV Klíč k dalšímu vzdělávání i k životu

Oddíl V. Učební osnovy, kapitola V.7.1 Hudební výchova, část V.7.1. II - 2. stupeň

Základní škola Františka kardinála Tomáška Studénka, příspěvková organizace

- ♪ Účastní se kulturního života ve škole, samostatně připravuje a s oporou o text přednáší své hodnocení divadelního nebo filmového představení, koncertu.
- ♪ Orientuje se v tradicích svého národa a identifikuje a respektuje tradice rozdílné.
- ♪ Na základě poznatků o hudbě k ní vyjadřuje vlastní postoj.

G. Žák 9. ročníku v Hudební výchově v **digitálních dovednostech**

- ♪ Volí si a účelně používá digitální zařízení, aplikace a služby pro své učení a v každodenním životě.
- ♪ Rozumí přínosům a rizikům používání digitálních technologií.

V.7.1.II 3 Rozdělení do jednotlivých ročníků

Co by měl umět žák, když umí Hudební výchovu

6. ročník

- ♪ Vizuálně sleduje jednoduchou melodickou linku.
- ♪ Zpívá v jednohlase durové a mollové písni.
- ♪ Rozeznává další hudební formy.
- ♪ Pohybově doprovází znějící hudbu (taktování, taneční kroky, vlastní ztvárnění).
- ♪ Převádí jednoduchou melodii do své zpěvné polohy (transpozice).
- ♪ Reprodukuje motivy melodie s využitím Orffova instrumentáře nebo Boomwhackers nebo slovní charakteristikou.

ŠVP pro ZV Klíč k dalšímu vzdělávání i k životu

*Oddíl V. Učební osnovy, kapitola V.7.1 Hudební výchova, část V.7.1. II - 2. stupeň
Základní škola Františka kardinála Tomáška Studénka, příspěvková organizace*

- ♪ Na základě návodných otázek formuluje ústně i písemně dojmy z poslechu vybraných děl světových skladatelů.

7. ročník

- ♪ Reaguje hlasově na změny v melodické lince.
- ♪ Zpívá v jednoduchém dvojhlase.
- ♪ Odhaluje vzájemné souvislosti jednoduchých hudebních forem.
- ♪ Volí vhodný pohyb k jednoduchým formám v návaznosti na obsah hudebního díla – pantomima, improvizace.
- ♪ Reprodukuje jednoduché téma (Orffy, BMW).
- ♪ Zařazuje hudební díla v kontextu s dobou vzniku.
- ♪ Rozlišuje jednotlivé umělecké styly a žánry, porovnává chápání melodiky a rytmu mezi různými kulturami a etniky.
- ♪ Podle pokynů formuluje ústně i písemně dojmy z poslechu vybraných děl slavných operních skladatelů a interpretů.

8. ročník

- ♪ Orientuje se v grafickém záznamu melodie, poznává rozdíl mezi homofonní a polyfonní hudbou, rozpoznává a zařazuje nejznámější díla a jejich formy do odpovídajícího stylového období.
- ♪ Při své hlasové nedostatečnosti (mutaci) využívá náhradní techniku vokálního projevu (scat, falset, apod.).
- ♪ Improvizuje jednoduché hudební formy – využívá rytmických zákonitostí, rozpoznává některé z tanců různých stylových období – pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby – tempové, dynamické, harmonické.
- ♪ Reprodukuje píseň (Orffy, BMW) a zkoumá hudební styly a žánry vzhledem k životu společnosti, kulturním tradicím a zvykům.
- ♪ Ústně i písemně hodnotí dojmy z poslechu slavných děl známých skladatelů různých stylových období. Využívá digitální technologie a aplikace

9. ročník

- ♪ Podle grafického záznamu melodie zpívá osvojené písně.
- ♪ Individuálně využívá náhradních vokálních technik při společných vokálních aktivitách (scat, falset, deklamace, rap, apod.).
- ♪ Orientuje se v rytmických zákonitostech rozmanitých hudebních forem, rozliší harmonii a disharmonii.
- ♪ Na základě individuálních hudebních schopností předvede jednoduchou pohybovou variaci s orientací v prostoru, paměťovým uchováním a reprodukcí pohybů při tanci či pohybových hrách.
- ♪ Reprodukuje jednoduchou skladbu (Orffy, BMW, slovní charakteristika) a vytváří vlastní soudy.
- ♪ Srovnává hudební i nehudební díla, nachází stylovou návaznost, rozumí pojmům (klasický, módní, moderní).
- ♪ Prezентuje a obhájí své názory na poslouchanou hudbu.

Generalizace	Ročník	Učivo	Průřezové téma	Poznámka
Umění obohacuje vnitřní svět člověka a přispívá k pochopení světa. Umění je radost, kterou člověk dává sám sobě i druhým	6.	hlasová hygiena, intonace, melodická linka, frázování, dynamika, transpozice, rytmizace, hudební doprovod, orffovy nástroje, písně lidové a umělé, hudební nástroje, orchestr, instrumentální formy, stupně nadání	MUL (kulturní diference), OSV (komunikace, kreativita, sebepoznání a sebepojetí)	kultivace hlasu pomocí rozezpívání, rytmizování (orffovy nástroje), poslech orchestrálních skladeb, zpěv lidových a umělých písní
	7.	notace, dvojhlas, kánon, balet, pantomima, opera, opereta, muzikál, vokálně instrumentální formy, lidský hlas, improvizace,	MUL(etnický původ)	dvojhlasý zpěv, národní hudba naše i cizí, poslech daných hudebních období, forem, směrů a stylů

ŠVP pro ZV Klíč k dalšímu vzdělávání i k životu

*Oddíl V. Učební osnovy, kapitola V.7.1 Hudební výchova, část V.7.1. II - 2. stupeň
Základní škola Františka kardinála Tomáška Studénka, příspěvková organizace*

		hudební směry a styly, multikulturní umění, tanec		
	8.	periodizace dějin hudby, počátky hudby, světová renesance, baroko, klasicismus, romantismus, hudba 20. století, vývoj světové populární hudby		zahraniční skladatelé reprezentující jednotlivé slohy + poslech skladeb, reprodukční technika, počítačová hudba
	9.	harmonie, harmonizace, transpozice, umělé a přirozené hudby, česká renesance, baroko, klasicismus, romantismus, hudba 20. století, vývoj české populární hudby		čeští skladatelé reprezentující jednotlivé slohy + poslech skladeb